

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027
HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hyvinvointi- ja vapaa-aika tiliryhmittäin ulkoinen					
Hyvinvointi- ja vapaa-aika	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	238 783	255 294	300 358	45 064	17,65
Myyntituotot	7 776	2 100	7 700	5 600	266,67
Maksutuotot	47 422	63 300	83 500	20 200	31,91
Tuet ja avustukset	75 155	56 141	55 058	-1 083	-1,93
Muut toimintatuotot	108 429	133 753	154 100	20 347	15,21
Vuokratuotot	107 590	132 553	152 900	20 347	15,35
Muut tuotot	839	1 200	1 200	0	
TOIMINTAKULUT	-1 327 554	-1 384 832	-1 305 267	79 565	-5,75
Henkilöstökulut	-871 547	-1 004 482	-944 740	59 742	-5,95
Palkat ja palkkiot	-714 803	-818 816	-778 716	40 100	-4,90
Henkilösivukulut	-156 745	-185 666	-166 024	19 642	-10,58
Eläkekulut	-128 911	-152 521	-145 858	6 663	-4,37
Muut henkilösivukulut	-27 834	-33 145	-20 166	12 979	-39,16
Palvelujen ostot	-241 312	-209 170	-232 457	-23 287	11,13
Asiakaspalvelujen ostot	-48 735	-21 570	-32 141	-10 571	49,01
Muiden palvelujen ostot	-192 578	-187 600	-200 316	-12 716	6,78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-146 699	-115 915	-80 974	34 941	-30,14
Avustukset	-3 050	-32 300	-22 300	10 000	-30,96
Muut toimintakulut	-64 945	-22 965	-24 796	-1 831	7,97
Vuokrat	-31 383	-9 358	-9 596	-238	2,54
Muut toimintakulut	-33 563	-13 607	-15 200	-1 593	11,71
TOIMINTAKATE	-1 088 772	-1 129 538	-1 004 909	124 629	-11,03
Poistot ja arvonalentumiset	-106 275	-111 206	-155 297	-44 091	39,65
Suunnitelman muk.poistot	-106 275	-111 206	-155 297	-44 091	39,65
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 195 047	-1 240 744	-1 160 206	80 538	-6,49

Sitovuustasoittain

Hyvinvointi ja vapaa-aika sitovuustasoittain ulkoinen					
	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Hyvinvointi ja vapaa-aika yhteensä					
<i>Toimintatuotot</i>	238 783	255 294	300 358	45 064	17,65
<i>Toimintakulut</i>	-1 327 554	-1 384 832	-1 305 267	79 565	-5,75
<i>Toimintakate</i>	-1 088 772	-1 129 538	-1 004 909	124 629	-11,03
<i>Suunnitelman muk.poistot</i>	-106 275	-111 206	-155 297	-44 091	39,65
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 195 047	-1 240 744	-1 160 206	80 538	-6,49
Hyvinvoin ja vapaa-ajan hallin	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	-34 003	-134 439	-68 896	65 543	-48,75
Toimintakulut	-34 003	-134 439	-68 896	65 543	-48,75
Toimintakate	-30	0	0	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-34 033	-134 439	-68 896	65 543	-48,75
Kirjastopalvelut	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	33 886	21 640	13 100	-8 540	-39,46
Toimintakulut	-446 631	-467 608	-434 436	33 172	-7,09
Toimintakate	-412 744	-445 968	-421 336	24 632	-5,52
Suunnitelman muk.poistot	-28 258	-39 315	-82 935	-43 620	110,95
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-441 003	-485 283	-504 271	-18 988	3,91
Kulttuuripalvelut	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	10 810	20 353	40 500	20 147	98,99
Toimintakulut	-106 732	-98 075	-117 672	-19 597	19,98
Toimintakate	-95 921	-77 722	-77 172	550	-0,71
Suunnitelman muk.poistot	-3 250	-3 250	0	3 250	-100,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-99 171	-80 972	-77 172	3 800	-4,69
Nuorisopalvelut	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	37 690	46 095	48 513	2 418	5,25
Toimintakulut	-137 253	-147 158	-135 541	11 617	-7,89
Toimintakate	-99 563	-101 063	-87 028	14 035	-13,89
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-99 563	-101 063	-87 028	14 035	-13,89
Liikuntapalvelut	TP 2023	TA 2024(muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	156 396	167 206	198 245	31 039	18,56
Toimintakulut	-602 936	-537 552	-548 722	-11 170	2,08
Toimintakate	-446 540	-370 346	-350 477	19 869	-5,36
Suunnitelman muk.poistot	-74 737	-68 641	-72 363	-3 722	5,42
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-521 277	-438 987	-422 840	16 147	-3,68

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto

Toiminnan kuvaus

Toimialan tulosalueita on 5: hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Hyvinvoinnin ja vapaa-ajanpalveluihin kuuluu kirjasto, kulttuuri ja nuoriso- ja liikuntapalvelut.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti ja kysyntää vastaavasti monipuolisia ja laadukkaita elämänlaatua ja terveyttä edistäviä palveluita.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kulttuuripalvelujen, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelujen, kirjastopalvelujen ja nuorisopalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lisäksi se vastaa mm. hyvinvoinnin lakisääteisten palvelujen järjestämistehtävistä sekä osallisuudesta ja järjestöavustuksista.

Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa vuosittain kuntakohtaisen strategian, jonka pohjalta lautakunnat laativat strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Palvelujen tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seurantaa ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seurantaa ja reagointia muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikkötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatuotot tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2025 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. säästötoimien vaikutus palvelutasoon, henkilöstön työssäjaksaminen ja henkilöstön saatavuus, Kirkonkylän koulun väestönsuojan/ liikuntasalin suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen ja kiinteistöjen ja piha-alueiden turvallisuus.

Muut keskeiset painopisteet ovat yhteistyön kehittäminen koko kunnassa ja hyvinvointi- ja vapaa-aikapuolen korostuminen kunnan hyvinvoinnissa ja sen kehittämisessä.

Hyvinvointi- ja vapaa-ajan painopiste vuonna 2025 tulee edelleen olemaan henkilöstön jaksaminen, työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistäminen. Yhdessä henkilökunnan kanssa on löydettävä keinoja työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Uutena tehtävänä vuodelle 2025 tulee liikunta- ja hyvinvointipäällikön virka. Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö vastaa mm. vastaa nuorisotoimintaa ja liikuntatoimintaa sekä kunnan hyvinvointityöstä yhteistyössä sivistys- ja hyvinvointijohtajan kanssa. Lisäksi liikunta- ja hyvinvointipäällikkö toimii hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan esittelijänä, sivistys- ja hyvinvointijohtajan sijaisena.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotoimintaa monipuolisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotilatoiminnan lisäksi palveluihin kuuluvat etsivä nuorisotyö, kerhotoiminta, nuorten kulttuuritoiminta sekä leiri- ja retkitoiminta.

Kunnassa toimii nuorten oma vaikuttajaryhmä, nuorisovaltuusto, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Nuorisovaltuustolla on oma määräraha, jonka käytöstä he päättävät itse.

Lisäksi kunnan nuorisopalveluilla, Muhoksen seurakunnalla ja Muhoksen 4H -yhdistyksellä on yhteinen nuorten vaikuttajaryhmä, Muhoksen nuoret vaikuttajat. Ryhmän tarkoituksena on ohjata sekä kehittää toimijoiden yhteistyötä. Vaikuttajaryhmän kantavana ideana on kehittää toimijoiden päivittäistä toimintaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhdessä erilaisia pieniä tapahtumia ja projekteja.

Tavoitteet

Uuden nuorisovaltuuston toimikausi alkaa vuoden 2025 alussa. Nuorisovaltuuston merkitys kasvaa kuntalaisten kuulemisen ja osallisuusohjelman myötä.

Vuoden 2025 talousarvioon ei sisälly toisen nuorisotoiminnan ohjaajan palkkaaminen, mutta tulevaisuudessa Muhoksen kuntaan pitää saada toinen nuorisotoiminnan ohjaaja.

Nuorisopalveluiden toimialalla tilatoimintaa järjestetään Tähtiareenan yhteydessä olevissa tiloissa. Tila toimii koulupäivien aikana oppilaskunnan tilana ja iltaisin sekä viikonloppuisin nuorisotilana. Nuorisotilan aukioloaikoja pyritään lisäämään ostopalvelusopimuksella jonkun yhteistyötahon kanssa. Talousarvioon varataan määräraha ostopalvelusopimukseen, jolla taataan nuorisotilan säännölliset aukiolot ja viikonlopputoiminta. Osa toiminnoista järjestetään verkkonuorisotyönä, mikä on todettu toimivaksi.

Järjestetään päiväleiri- (pääsääntöisesti leirit ovat nykyään päiväleirejä) ja retkitoimintaa sekä erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille. Järjestetään kerhotoimintaa kouluvuoden aikana yhteistyössä seurakunnan nuorisotyön kanssa. Kerhoissa ohjaajina toimivat kerho-ohjaajakoulutuksen käyneet nuoret ohjaajat nuorisotyöntekijöiden valvonnassa. Kerhotoimintaa kehitetään siten, että koulut ja nuorisopalvelut tuottaisivat ainakin osan kerhoista yhteistyössä.

Muhoksen kuntaan on laadittu yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma, jonka valtuuston hyväksynyt noudatettavaksi toimenpideohjelmana. Ohjelman mukaan etsivää nuorisotyötä jatketaan vakituisena toimintana. Etsivään nuorisotyöhön on mahdollisuus saada valtionapua myös vakituisena toimintana. Hankerahoitus etsivään nuorisotyöhön kattaa vuoden 2024 loppuun ja valtionapua haetaan myös vuodelle 2025.

Päihteiden käytön ennaltaehkäisytyötä jatketaan kunnan päihdetyöryhmän kanssa, jonka puheenjohtajana nuorisohjaaja toimii ja järjestetään kaikki tapahtumat ns. nollarajatilaisuuksina. Kiinnitetään huomiota uusien ongelmakohtien, kuten sähkötupakan ja nuuskan käytön ennaltaehkäisyyn nuorten keskuudessa.

Liikuntapalvelut, jäähalli, ulkoliikuntapaikat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntapalvelut tuottavat palveluita, joilla on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen. Liikuntapalveluita tuotetaan niin terveysliikuntaan kuin kilpaurheiluun yhteistyössä Oulujoki-opiston ja urheiluseurojen kanssa. Muhoksella on aloitettu vuoden 2021 loppupuoliskolla liikuntaneuvontapalvelu, jonka käytännön toteutuksesta vastaa liikunnanohjaaja. Liikuntaneuvonta on käynnistynyt hyvin ja sitä jatketaan myös 2025. Ennaltaehkäisevän toiminnan pohjana on kunnanvaltuuston hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelma 2021-.

Liikuntalaitospalveluita tuotetaan uimahallissa ja jäähallissa. Uimahallipalveluissa normaalin uintitoiminnan lisäksi panostetaan lasten ja nuorten uimaopetukseen. Jäähallipalveluita tuotetaan laajalle käyttäjäryhmälle myös seutukunnallisesti. Jäähallissa pyritään sunnuntaisin pitämään yleisöluisteluvuoro ilman mailaa ja toinen vuoro mailan kanssa. Mahdollisesti yleisöluisteluvuoroihin vaikuttaa jäähallissa järjestettävät pelit. Jos pelejä on sunnuntaina, niin yleisöluisteluvuoro yritetään järjestää lauantaina. Jäähallin sähkönkulutusta seurataan ja tarvittaessa reagoidaan kasvaviin kustannuksiin palveluhintoja korottaen.

Ulkoliikuntapaikat ylläpidetään sekä terveysliikunnan, että kilpaurheilun tarpeisiin.

Tavoitteet

Liikuntapalveluissa pyritään tuottamaan kunnan asukasmäärää palvelevat kunnalliset liikuntapalvelut.

Jatketaan liikuntapalveluiden, urheiluseurojen ja Pohjois-Pohjanmaan liikunnan säännöllistä yhteistyötä terveysliikunnassa. Muhoksen urheiluseurat ovat tiiviisti mukana tässä toiminnassa.

Tähtiareenan täysimittainen liikuntahalli, kuntosali ja painisali mahdollistavat liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia paikkakunnalla. suuret liikuntatapahtumat sisäliikunnan alalla mahdollistuvat. Tapahtumia pyritään lisäämään 2025. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta nosti jäähallin maksuja 20%, Tähtiareenan ja liikuntasalien 10% ja uimahallin lasten ja aikuisten kertamaksuja yhdellä eurolla sekä ulkopaikkakuntalaisten uinimaopetuksen tuntihintaa kuudella eurolla.

Kirkonkylän koulun uusi liikuntasali suunnitellaan 2025 ja sen rakentaminen aloitetaan samana vuonna.

Oulujoki-Opiston puolesta yhteistyö liikuntapalveluiden kanssa ryhmäliikuntatuntien osalta jatkuu myös vuonna 2025. Syksyllä 2024 toiminta on laajentunut liikunnanohjaajan aloitteesta ja on perustettu uusi Kevennetyin avoimen vesiliikunnan ryhmä Oulujoki-Opiston kurssitarjontaan.

Pyritään tukemaan urheiluseurojen toimintaa toiminta- ja kohdeavustuksilla. Liikuntapalvelut jakavat stipendejä urheilusaavutuksista kunnassa hyväksytyin kriteeristön mukaan.

Panostetaan ulkoliikuntapaikkojen kuntoon ja siisteyteen. Kunnostetaan kunnan hiihtoladut ja luistelukentät talousarvion sallimissa puitteissa. Jatketaan reaaliaikaisen hiihtoladujen ja luistelukenttien kunnossapidon seuranta kunnan www-sivuilla.

Pyritään kehittämään ulkoliikuntapaikkoja talousarvion 2025 investointiohjelman mukaan.

Muhoksen kunta on käynnistänyt ulkoilulain mukaisen Korkalanvaaran hiihtoladujen rakentamista ja parantamista koskevan reittisuunnitelman laatimisen. Päivärinteen kuntoratojen kunnostukset on otettu huomioon teknisen toimen talousarvioesityksessä.

Kannustetaan muhoslaisia hoitamaan kuntoaan erilaisilla tapahtumilla, mm. uimataitoviikolla.

Muhos oli mukana Voimaa Vanhuuteen-hankkeessa 2021-2023. Ohjelmassa toteutuneet toimenpiteet ovat vakiintuneet osaksi kunnan perustoimintaa.

Jatketaan liikuntavälinelainaamon kehittämistä yhteistyössä kirjaston kanssa.

Kulttuuripalvelut

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Muhoksen kunnan kulttuuripalveluiden toimia johdattaa Muhoksen kuntastrategia 2025:n visio, jossa Muhos on merkittävä kulttuuri- ja matkailukohde Rokua Geopark -alueella sekä Oulujokilaakson keskus, jossa viihtyisyys ja turvallisuus ovat avainasemassa.

Muhoksen kunnan kulttuuripalveluissa työskentelee 100 % kulttuurituottaja. Kulttuuripalveluista vastaa Oulujoki-Opiston rehtori ja kulttuuriasioita käsitellään useassa eri tiimissä kuten kunnan vapaa-aikatiimissä, kulttuuritiimissä sekä kulttuurifoorumissa.

Kunnan tehtävänä on tarjota taide- ja kulttuuripalveluita sosioekonomisesta taustasta, iästä ja asuinpaikasta riippumatta kuntalaisilleen ja taata täten kulttuuripalveluiden monipuolisuus ja saavutettavuus. Kunnan kulttuuripalvelut tukevat ja tuottavat palveluita yhteistyössä muiden luovien alojen yrittäjien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa siten, että se toiminnallaan vahvistaa ja lisää alueen elinvoimaisuutta, identiteetin rakentamista, sivistystä ja virkistystä. Kulttuuripalvelut hakevat aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta kattavien kulttuuripalveluiden toteuttamiseen. Muhoksen kunnan kulttuuriohjelma pitää sisällään tavoitteita, joissa on huomioitu vuonna 2019 voimaan tullut Laki kuntien kulttuuritoiminnasta. Kulttuurikasvatussuunnitelma on osa laajempaa kulttuuriohjelmaa ja se on otettu käyttöön vuoden 2022 aikana yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoisen mahdollisuuden kokea monipuolisesti paikallista kulttuuria. Kulttuurikasvatussuunnitelma "Tähtireitti" on osa

Muhoksen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmia.

Kulttuuripalvelut tarjoaa laadukasta kulttuurisisältöä myös tapahtumien muodossa. Kulttuuripalveluiden päätapahtumina jatkavat Muhoksen Musiikkipäivät kesäkuun alussa sekä vuoden verran tauolla ollut Lemmenpolun valot. Muista tapahtumista säännöllisinä toistuu mm. Muhoksen Taiteiden yö, joka sijoittuu elo-syyskuun vaihteeseen, ja se on kerännyt tasaisesti kävijöitä viime vuosien aikana.

Vakiintuneeseen tapahtumien vuosikelloon kuuluvat myös mm. After Work -tapahtumat, Oulun kansainväliset lasten- ja nuortenelokuvien festivaali osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa sekä Vanhustenviikko. Vuosittain toteutetaan myös useita yksittäisiä tapahtumia. Kulttuuripalvelut toimii tuotanto- ja konsultaatioapuna myös monelle muulle Muhoksen tapahtumalle kuten Nenäpäivä & MuhosMuksulle.

Vuoden 2024 lopulla kokeillaan elokuvien esittämistä kunnan omana työnä. Jotta elokuvaesitykset jatkuisivat vuodelle 2025, ilta- ja viikonloppuvahtimestari (50 %) on välttämätön.

Muhos on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeessa, ja suunnittelee toimenpiteitä kulttuuripääkaupunkivuotta kohti. Oulujokilaakson kuntien (Muhos, Utajärvi, Vaala) ja Humanpolis Oy:n kanssa viedään eteenpäin Oulu2026-hakukirjaan päässyttä Löytöretki taiteeseen -hanketta. Lisäksi kulttuuripalvelut on aktiivisesti mukana Pohjois-Pohjanmaan kulttuuritoimijoiden verkostossa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on myös alueellinen yhteistyö muiden kuntien kulttuuripalveluiden kanssa.

Kulttuurituottaja tekee aktiivisesti yhteistyötä teknisten palveluiden kanssa pitääkseen yllä prosenttitaideperiaatteen käytäntöjä, jotka on hyväksytty käyttöön harkinnanvaraisesti Muhoksen kunnan rakennus- ja korjauskohteissa. Kulttuurituottaja toimii tarvittaessa konsulttina esimerkiksi taidehankintoja koskien.

Kulttuuripalveluiden säästökohteet vuodelle 2025 ovat:

- Kulttuurin perusbudjetista (KP 3600) - 1 200 €: Näyttelytila Lyyran näyttelyaikoja pidennetään mahdollisuuksien mukaan kahteen kuukauteen
Avajaisbudjetit ja näyttelypalkkiot puolittuvat
- Musiikkipäiviä lyhennetään kolmipäiväiseksi tapahtumaksi (KP 3690, proj. 3601):
Budjetista vähennetään 1 000 €
- Kesän keskiviikkotorit - 900 € (KP 3600): Kulttuuripalveluiden kesäajalle keskittävää työtä käytettäisiin jatkossa tuloa tuottaviin toimintoihin, kuten tilojen markkinointiin sekä tuottavien tapahtumien, kuten konserttien tuottamiseen syyskaudelle.
Säästö yhteensä: 3 100 €

Muut toimenpiteet:

Tuottojen kasvatus:

- Kulttuurikeskuksen tilojen aktiivinen myynti koko Pohjois-Pohjanmaan alueelle
- Tapahtumatuotannossa painotetaan kulttuurikeskuksella järjestettäviin maksullisiin tapahtumiin
- Elokuvissa satsataan odotettuihin suosikkeihin

Näiden lisäksi huomioitavaa:

Jotta Koivu ja Tähti -sali ja elokuvat toisivat kulttuuripalveluille tuottoa, ilta- ja viikonloppuvahtimestari (50 %) on välttämätön.

Koivu ja tähti -kulttuurikeskus

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa saada kulttuurikeskuksesta vetovoimainen, elävä ja viihtyisä tapahtumapaikka. Vuosina 2023-2024 toteutunut Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen perusrparannus- ja laajennushanke on päivittänyt kulttuuripalveluiden tilat tähän päivään. Uudistetussa ja valoisassa näyttelytilassa nähdään 1-2 kuukauden välein vaihtuvia, laadukkaita näyttelyitä. Uudistettu kulttuurikeskus on yksi vahva toimija Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkihankkeessa ja tarjoaa monipuolisen lähimatkailukohteen alueella.

Kulttuuripalvelut sai palkattua 50 % ilta- ja viikonloppuvahtimestarin elokuussa 2024. Ilta- ja viikonloppuvahtimestari on välttämätön, jotta Koivu ja Tähti -salissa voidaan toteuttaa laadukkaita ja tuottavia tapahtumia. Vahtimestari myös vastaa kunnan elokuvatoiminnasta, varauskalenterin ylläpidosta sekä yhdessä kulttuurituottajan kanssa tilojen markkinoinnista.

Kirjastopalvelut: pääkirjasto ja kirjastoauto

Kirjaston henkilökunta

tilanne 1.11.2024

Vakinaiset:

5,5

Määräaikaiset osa-aikaiset:

0,5 + 0,6

vahtimestari 13%

Palvelukuvaus

Muhoksen kirjasto tarjoaa asiakkailleen tasapuolisesti laadukasta, ajanmukaista ja asiantuntevaa kirjasto- ja tietopalvelua, mahdollisuuksia erilaisiin elämyksiin sekä tiedonhallintataitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kirjasto panostaa myös oheistoimintaan ja sähköisten palveluiden opastukseen. Tärkein perustehtävä liittyy lukutaidon kehittämiseen ja lukemisharrastuksen tukemiseen. Uusin tehtävä liittyy yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämiseen sekä aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämiseen. Kirjaston toimintaa tukee alueellinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen kirjastoverkko sekä muut yhteistyökumppanit.

Tärkeimmät erillistavoitteet ja toimenpiteet

Talouteen liittyvä tavoite on kustannusten pitäminen määritellyissä rajoissa. OUTI-kirjastojen tiivis yhteistyö tuo mukanaan toiminnan kehittämismahdollisuuksia pienin, monille harteille jakaantuvien kustannuksien. Yhteishankinnat ovat kauttaaltaan edullisempia kuin yksittäiset hankinnat. Oulun kaupunginkirjasto yhtenä OUTI-kirjastona ja alueellisena kehittämiskirjastona on tärkeä asiantuntijaresurssi. Yhteistyötä tehdään myös kaikkien Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen kanssa mm. yhteisen e-kirjaston muodossa. Yhteinen avoimeen lähdekoodiin perustuva kirjastojärjestelmä tuo huomattavia kustannussäästöjä. Myös Muhoksen lukion kirjasto ja Kirkonkylän alakoulun kirjasto ja Hyrkin koulukirjasto kuuluvat myös samaan heille maksuttomaan Koha-kirjastojärjestelmään.

Palveluiden osalta yleisesti tavoitellaan 80% tyytyväisyysastetta, jota mitataan jatkuvalla palautteen keräämisellä. Kirjastotilojen korjaus- ja muutostyöt saatiin valmiiksi elokuussa 2024. Tilojen uudelleenjärjestelyssä haluttiin ottaa huomioon erityisesti kirjaston merkitys tilana, yhteisöllisenä

kokoontumispaikkana. Lasten ja nuorten palveluita haluttiin myös parantaa ja tarjota heille tiloja ajanviettoon. Kirjastossa on asiakasraati, joka koostuu eri ikäisistä kirjaston käyttäjistä, joiden osallistamisella saatiin arvokasta tietoa tilojen uudelleenjärjestelyn ja omatomikirjastopalveluiden suunnittelussa sekä saadaan jatkuvasti muiden palveluiden kehittämisessä.

Kirjastotyön yksi perustavoite on lukutaidon kehittymisen ja lukemisharrastuksen tukeminen. Lasten ja nuorten kirjastotyön osalta ylläpidetään kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä. Alakouluissa on käytössä kirjastoreitti, jolla turvataan yhdenmukainen palvelu kaikille tietyn vuosiluokan oppilaille ja yläkoulussa on käytössä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajien kanssa tehty yhteistyösopimus. Myös kunnan varhaiskasvatuspalveluiden kanssa on tehty yhteistyösopimus. Lisäksi kirjasto on mukana kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa.

Tietyt vuosiluokat kutsutaan vuosittain kirjastovierailulle, jolloin heille opetetaan tiedonhakua, kirjaston käyttöä ja vinkataan kirjallisuutta. Lisäksi henkilökunta tekee kouluvierailuja. Kirja-aineistoa tuodaan tutuksi kirjoihin liittyvien tietokilpailujen, lukukilpailujen sekä viikoittaisten satutuokioiden avulla. Satutuokioita järjestetään myös kirjastoautossa kahdella reitillä, joissa on yhteensä viisi tuokiota. MLL:n perhekahvilatoimintaa järjestetään kirjastossa ja kirjaston henkilökunta järjestää sinne lukemisen edistämiseen liittyvää toimintaa ja ohjelmaa. Myös erilaisilla tapahtumilla houkutelaaan lapsia ja aikuisia lukemisen pariin. Kirjasto osallistuu mahdollisuuksien mukaan erilaisiin tapahtumiin pop-up kirjaston tai erilaisten lukemisen edistämiseen liittyvien ohjelmanumeroiden muodossa. Ikäihmisille esitellään kirjaston palveluja ja kirjasto osallistuu vuosittain vanhustenviikkoon digiopastuksen ym. muiden tapahtumien merkeissä. Kirjasto on osallistunut vuosittain lokakuussa järjestettävään kansainväliseen 24 tuntia sarjakuvaa-tapahtumaan. Koululaisten talvi- ja syyslomaviikolle järjestetään joka vuosi ohjelmaa. Kirjasto on osallistunut marraskuussa Tähtiareenalla järjestettävään Muhos muksu tapahtumaan. Lukukoiratoiminta on myös kirjastossa jatkuvaa toimintaa yhteistyössä Pohjois-Suomen karvakavereiden kanssa.

Kirjastolain uusimman tehtävän innoittamana on tarkoitus kehittää uudesta perusparannetusta kirjastosta päättäjien ja kuntalaisten kohtaamispaikka ja järjestää toimintaa, joka helpottaa kynnystä kuntalaisten vaikuttamiseen ja parantaa vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisia koskeviin asioihin. Vuodelle 2025 on suunnitteilla yhteistyössä kunnan osallisuustyöryhmän kanssa kunnallisvaalipaneeli.

Kirjaston toiminnan tavoitteena on kirjojen sisältöjen esille tuomisen lisäksi tarjota mahdollisuuksia viihtymiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kirjastossa järjestetään kauno- ja tietokirjallisuuspiirejä sekä käsitöitä ja kirjallisuutta yhdistelevä Lankaklubi, joka toimii vapaaehtoisen vetäjän voimin. Paikalliset kirjailijat vierailevat kirjastossa esittelemässä teoksiaan mahdollisuuksien mukaan. E-aineistojen ja -palveluiden opastamiseen panostetaan. Kirjastossa annetaan myös jatkuvaa digiopastusta.

Yhteistyötä tapahtumajärjestelyissä kulttuurifoorumin muodossa jatketaan kulttuuripalveluiden, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, seurakunnan ja eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Toiminta on ollut hyvin hedelmällistä ja olemme yhdessä saaneet hienoja tapahtumia aikaan. Kirjasto osallistuu yleensä isompiin tapahtumiin jollain pienimuotoisella lukemisen edistämiseen ja kirjallisuuden esilletuomiseen liittyvällä ohjelmalla.

Talous

Tuottoa saadaan kotiseutuhuoneen tilavuokrasta silloin kun tila on kunnan ulkopuolisen toimijan käytössä eikä tilan käyttäjä ole yleishyödyllinen yhdistys. Tilojen vuokratuotto-odotukset ovat ensi vuodelle korkeammat, koska vuonna 2024 tilat eivät olleet alkuvuodesta käytössä ja uudistettujen tilojen markkinointia tehostetaan syksyllä 2024. Kirjaston asiakasmaksuja ei Outi-kirjastojen yhteisellä päätöksellä koroteta, koska kirjaston tulee olla saavutettava palvelu kaikille varsinkin silloin, kun kaikki muut kustannukset nousevat. Ainoastaan lyhytlainojen myöhästymismaksua korotetaan, koska se on lähes sama muun aineiston myöhästymismaksun kanssa. Edellisvuosia suurempia tuotto-odotuksia liittyy myöhästymismaksuihin, joita saamme perittyä asiakkailta paremmin, kun vihdoin saamme maksukorttipäänteen käyttöön. Maksuja on jäänyt perimättä, koska asiakkailta harvoin on enää käteistä rahaa mukana ja maksut vanhenevat ja poistuvat järjestelmästä 3-5 vuodessa.

Henkilöstökuluissa on säästetty viime vuosina, koska ei ole toimittu täydellä henkilökuntakapasiteetilla ja vuonna 2024 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana päästiin hyödyntämään alan koulutuksen omaavia palkkatukityöllistettyjä. Yksi kirjastovirkailija irtisanoutui kesällä 2022, eikä toimea täytetä uudelleen. 0,5 % kirjastovirkailija eläköityi kesällä 2023, eikä tätäkään toimea täytetty tammi-heinäkuun aikana. Lisäksi alkuvuonna on tehty omaehtoisesti lyhyempää työaikaa eikä sijaisia ole palkattu. Yleisestä maailmantilanteesta johtuvan hintojen nousun vuoksi ainakin kirjallisuuden ja polttoaineiden osalta kulut tulevat todennäköisesti nousemaan.

Säästötoimien vaikutus palveluihin

- aukioloaikojen lyheneminen (omatoimi) (kirjastolaki 6§ 1. momentti: tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon) Omatoimipalvelu aikana em. palvelut eivät ole käytössä.
- aikuisten ja senioreiden lukemisen edistäminen (kirjastolaki 6§ 3. momentti: edistää lukemista ja kirjallisuutta), priorisointi on lasten ja nuorten lukemisen edistämässä, joten aikuisten kohdalla nämä palvelut vähenevät.
- lukemisen edistämiseen liittyvät tapahtumat (kirjastolaki 6§ 3. momentti: edistää lukemista ja kirjallisuutta). Ei ole aikaa tapahtumien järjestämiselle henkilökuntaresurssin vähenemisen vuoksi.
- yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen (kirjastolaki 6§ 6. momentti: edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.) Tätä tehtävää on hoidettu vuonna 2023 hankerahoilla ja saatu hieman toimintaa käynnistettyä, mutta jatkossa tämä on yksi tehtävistä, joka jää pois, mikäli henkilökuntaa vähennetään.
- Kehittäminen (hankkeet) (kirjastolaki 11§: Yleinen kirjasto toimii ja kehittää toimintaansa yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen, Kansalliskirjaston, Varastokirjaston, Saavutettavuuskirjasto Celian sekä muiden korkeakoulukirjastojen, oppilaitoskirjastojen ja erikoiskirjastojen kanssa. Yleinen kirjasto voi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistyössä viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten sekä muiden yhteisöjen kanssa. Hankerahojen hakemiseen ja muuhun hankkeisiin liittyvään toimintaan ja yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa jäisi vähemmän aikaa jatkossa.
- Koulutuksiin ei voitaisi osallistua tarvittavaa määrää/vuosi.

Suosituksen mukaan kirjastossa tulisi olla henkilökuntaa vähintään 0,8 htv/1000 asukasta. Muhoksen kirjastossa tulisi olla siis suosituksen mukaan 7,2 työntekijää.

Kirjastolain 1 momentissa tarkoitettun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Mahdollisen kirjallisuusmäärärahan vähenemisen seurauksena vuonna 2025 hankittaisiin 850 uutuuskirjaa vähemmän. Koska toiminnan painopiste on lasten ja nuorten lukemisen edistämässä niin suurin osa tuosta vähennyksestä suunnataan aikuisten kirjallisuuteen. Tämän seurauksena uutuushyllyt ovat tyhjemmät ja kirjoja joutuu jonottamaan varausjonoissa aiempaa kauemmin, tietokirjallisuuden osalta tieto saattaa olla jo vanhentunutta, kun se vihdoin saavuttaa asiakkaan. Lisäksi tämä lisää muuta työtä, kun seutulainojen ja kaukolainojen määrä kasvavat.

Lisäksi kansalaisen oikeus luotettavalle tiedonlähteelle pääsemiseksi heikkenee. Tämä vaikuttaa myös yhteiskunnalliseen kriisivalmiuteen ja varautumiseen ja olemme entistä alttiimpia vieraan vallan vaikuttamisyriytyksille. Lukutaidon yhteys yhteiskunnan vakauteen ja rauhaan nähdään merkityksellisenä myös kansainvälisesti. Nyky-yhteiskunnassa lukutaito on eloonjäämistaito. Kirjallisuuden heikompi saatavuus lisää yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja lukutaidon sosioekonominen eriytyminen lisääntyy entisestään. Heikko lukutaito maksaa Suomelle vuosittain osaamisvajana lähes 3,9 miljardia euroa. Ne, joilla on hyvä lukutaito hallitsevat maailmaa.

Lehtinimekkeitä jouduttaisiin vähentämään 23 kappaletta, eli kolmasosa tällä hetkellä tilattavista aikakauslehdistä jouduttaisiin karsimaan pois.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinaiset

Määräaikaiset

Kirjaston ja kulttuurin vahtimestari 50% 1.1.- 31.12.2025